

IRCSIK VILMOS
A kontingens

1.

Az elnöklő polgármester áttért az utolsó napirendi pont ismertetésére: Kapjon-e Szulejmán szultán szobrot a főtéren, továbbá a szobor mellé újítsák-e fel a minaretet és a dzsámit, a minaret és a dzsámi mellé pedig építsenek-e éttermet és török kávézót? A terv már jó ideje izgalomban tartotta és megosztotta az egész várost. Vitaindítóként a javaslat előterjesztője hosszan ecsetelte elképzeléseit, végül drámai hangon így fejezte be:

– A szavazás előtt felhívom tisztelt képviselőtársaim figyelmét, hogy a szobor és a hozzá csatlakozó létesítmények új munkahelyeket teremtenek, életre keltek, sőt, fellendítik városunk rég pangó idegenforgalmát, különös tekintettel a korlátlan piaci lehetőségekkel kecsegtető török turistákra. Tartsuk intő jelnek, hogy a török miniszterelnök éppen ma Budapesten tárgyal, így döntésünk a nagypolitikát és a két ország jövőbeli kapcsolatait is meghatározza. Aki elfogadja az indítványt, a jövőnkre szavaz, aki elutasítja, a jövőnk ellen. Ne feledjék, rajtunk a világ szemel!

A drámai befejezésnek lett is foganatja, mert az indítványt elsöprő többséggel, tíz igennel egy nem ellenében elfogadták. A polgármester megkönnyebülten felsóhajtott. Attól félt, hogy egy estebe nyúló, meddő perpatvar miatt esetleg lemaradhat a hatkor kezdődő kézilabdameccsről, pedig micsoda derbi lesz az, napok óta mindenki erről beszél az egész országban, és ő is csak protekcióval tudott jegyet szerezni. Meg ez a tíz–egy sem rossz előjel! Ilyen kezdéssel biztos meglenne a győzelem. Ám az egyetlen ellenszavazó, a testület egy szem független képviselője nem hagyta annyiban a dolgot, és törvényes jogával élve szót kért.

– Tisztelt képviselőtársaim! Nekünk mindenképp előtt Zrínyi Miklósnak, városunk hős védőjének emléket kell ápolnunk, nem pedig a hódító török szultánét. Éppen ezért nem támogatom sem a szobor felállítását, sem a csatlakozó létesítmények építését. Előbb újítsuk fel a várat, és ha az majd régi fényében pompázik, el lehet gondolkodni rajta, hogyan illik a képbe a minaret, a dzsámi és egy Szulejmán-szobor, hogyan lendítsük fel az idegenforgalmat és a magyar–török kapcsolatokat. Éppen ezért az ügyben ki kell kérnünk a helyiek véleményét, és népszavazást kell tartanunk.

– Már megint egy népszavazás! – hurrogták le többen is.

– Akkor lássuk, de szaporán! Ki van a népszavazás ellen?

A kezek a magasba emelkedtek, a polgármester gyorsan számolt:

– Megállapítom, hogy a testület tíz szavazattal egy ellenében elvetette a népszavazás kiírását.

A független képviselő felpattant:

– Szégyen, gyalázat, amit művelnek! Zrínyi és a többi szigetvári hős forog a sírjában!

Ebben a pillanatban a folyosó felől zaj és dulakodás hallatszott, majd nagy robajjal kivágódott az ajtó, kivont karddal tíz-tizenöt ember rontott be, maguk előtt terelve a portást és a két lefegyverzett biztonsági őr.

– Én mondtam nekik, hogy ennek súlyos következményei lesznek – magyarázkodott a portás, akit egy marcona fickó taszigált maga előtt, rászegezve a kardját. A többiek hátul maradtak, és elállták az ajtót.

– Kuss, te hatökör! Mikor fogod már fel végre, hogy Szigetvár ura előtt állasz? – lépett elő egy másik jövevény, és a különös társaság közepén álló vezetőjükre mutatott. Ez kócsagtollas sisakot, vörös dolmányt, vörös mentét, csuklóján arany karperecet, oldalán aranyhüvelyes kardot, lábán sárga szattyánbőr csizmát viselt, és nem óhajtván belefolyni a kicsinyes csetepatéba, foghegyről, leereszkedően csak ennyit szólt:

– Radován, olvasd fel nekik az ultimátumomat!

Te jó ég! Ezek már megint feltámadtak! – villant át a polgármester fején, akinek Isten a hivatala és a kézilabda-örület mellé némi ész is adott, így középiskolai tanulmányaiból homályosan felrémlett benne valami regény, amelyben ehhez hasonló eset történt, de se a cím, se az író neve nem ugrott be neki. A képviselők viszont teljesen megzavarodva azt pusmogták egymás között, hogy ez a Radován alighanem a szóvivő, és hogy akkor a sisakos valami nagy fejese lehet. Csak biztosan álcázza magát.

Közben kilépett egy fiatal, diákforma alak, kezében nem karddal, hanem papírtekerccsel, és a tekercest kigöngyölítve a polgármesterhez fordult:

– Te vagy itt a városbíró?

– Úgy is mondhatjuk...

– Akkor hát, halljad! Én, Zerénavári Nicolas comes Zríni, közönséges nyelven gróf Zrínyi Miklós, Szigetvár ura, horvát bán, királyi tárnokmester, Tolna és Baranya vármegyék főispánja et cetera, et cetera,

tudomást szerezve galád tervetéről, fővesztés terhe mellett megtiltom, hogy Szigetváron a pogány ebnek bármilyen szobor, minaret, dzsámi vagy kávézó állíttassék. Aki parancsomnak ellenszegül, annak a vár piacán feje vétetik. Punktum. Kelt anno domini... Milyen esztendőt is írunk?

– Kettőezer-tizenhatot.

– Nahát, hogy eljár az idő! Szóval kelt anno domini 2016. Megértetted?

– Meg, meg. De ha már egyszer megszavazták, akkor én nem mehetek a magam feje után – felelte a polgármester kissé megszeppenve, elkedvetlenedve, és egyre inkább megbarátkozva a gondolattal, hogy a kézilabdameccsnek végérvényesen lőttek. – Nekem a jog és a törvény parancsol.

Erre már a sisakos is közbelépett:

– Ki most a király?

– Nincs király.

– Hát akkor ki a palatinusz?

– Hogy tetszett mondani?

A palatinusz az egy strand...

– Ejnye, de nehéz a fejed!

Ki parancsol az országban?

– Parancsolni nem parancsol senki. A jogért és törvényért a miniszterelnök a felelős.

– Hol találni azt a... Hogy is hívják? Miniszterelnököt.

– Budapesten.

– Milyen furcsán beszéltek. Szóval Buda várában. Akkor hozasd ide nekem, de tüstént! Gróf Zrínyi Miklós hívatja! – és nyomatékkal aranyhüvelyes kardjához nyúlt. – Ha jól számolom, az legalább kétnapi járóföld. Addig innen nem mozdulunk egy tapodtat se. És ti sem! – fordult a nyugtalanul fészkelődő képviselőkhöz.

– Megsimogassam őket egy kicsit? – kérdezte a marcona alak.

– Nyughass, Péter! Csak, ha nem értenek a szóból.

De nagyon is értettek, és attól fogva szinte mukanni se mertek. A megrémült polgármester pedig a válságvonalon rögtön felhívta a miniszterelnökséget, ahonnan némi várakozás után jelezték, hogy a rendkívüli helyzet, a túszejtés és az ügy nemzetközi vonatkozásai miatt a miniszterelnök török kollé-

gája társaságában két órán belül a helyszínre érkezik. Zrínyiék sokáig ámulva figyelték, hogy egy ember beleszól valami kagylóba, és úgy handabandázik magában, mint valami félnótás falubolondja. Hiába magyarázták nekik kézzel-lábbal, csak nehezen fogták fel a dolog lényegét. Közben maga Zrínyi a névtábláját nézegetve odalépett a független képviselőhöz, akit már korábban is többször barátságos pillantásokra méltatott.

– Úgy! Hát te emeltél szót értem, és szavaztál a Szulimán szobra ellen. Derék dolog, nagyon derék! Meg foglak jutalmazni érte. Hiába, a vér nem válik vízzé. Biztos annak a Mátyás Györgynek az ivadéka vagy, aki az ostrom előtt elesett az Óváros védelmében.

A képviselő csak hebegett-habogott a megtiszteltetéstől, és valami családfát emlegetett, ami szerint az egyik őse tényleg ott volt a várvédők között.

A polgármester a fásztó munkanapra és a váratlan vendégekre való tekintettel a reprezentációs költségek terhére

hideg büfét, bort és kávérendelt. A hangulat kezdett oldódni. A kíséret tagjai ugyan továbbra is éberem örködtek, a tágas, zárt udvarra nyíló ablakokhoz is külön embert állítottak, de közben vígan ettek-ittak, lakmároztak, kóstolgatták a feketelevest, és folyton ott legyeskedtek a két felszolgáló lány nyomában. Erre a többi képviselő is felbátorodott, odagyűltek Zrínyi köré, azt bizonygatva neki, hogy ők nem úgy gondolták ám, csak hát más időket élünk, a török már nem ellenség, és rég kitakarodott az országból.

– Pontosan mikor?

– 1686-ban – válaszolta szolgálatkészen a független képviselő, aki a legtájékozottabb volt a történelemben.

– Akkor még sokáig latorkodtak itt. Most meg szobrot akartok állítani nekik? Megvesztetek? Mivé fajult ez az ország!

Telt-múlt az idő, és egyszer csak felrikkantott az ablaknál álló őrszem:

– Hű, a nemjóját! Mekkora szitakötő! És emberek szállnak ki belőle.

Zrínyi-címer

Erre az óvatosságról, az evésről-ivásról, feketelevesről és a lányokról megfeledkezve a többiek is az ablakhoz tódultak, hogy szemügyre vegyék a furcsa jelenséget.

– Semmi baj! – nyugtatta meg őket a polgármester. – Nem szitakötő az. Megérkezett Pestről a helikopter.

A miniszterelnök először is bocsánatot kért a gróf úrtól, amiért egy meggondolatlan döntéssel megzavarták négyszázötven éves nyugalját, mire Zrínyi nagy nevetve hátra veregette, kópénak nevezte, és felajánlotta neki, hogy Miklós bátyámnak szólítsa. Majd az így kialakult teljes bizalom légkörében elengedték a túsokat. A független képviselő szívesen maradt volna, de nem tartottak igényt további szolgálataira, a polgármester viszont az órájára pillantva hanyatt-homlok a kocsijához rohant, hogy legalább még a második félidőre odaérjen. Az is valami.

– Hajrá, magyarok! – köszönt el tőle a miniszterelnök. – Ha nincs ez a halaszthatatlan ügy, én magam is szívesen mennék.

Zrínyi emberei a tárgyalás idejére kimenőt kapva, a büféslányok nyomába szegődtek, akik büszkén vonultak velük végig a sétálóutcán, ahol lépten-nyomon leszólították őket, és az után érdeklődtek, hol lehet ilyen frankó szerelést kapni.

Odabent, a városházán pedig megkezdődtek a hat-szemközti tárgyalások. Zrínyi bizalmatlanul méregette a harmadik felet. Ennek még a szeme se áll jól, le se tagadhatná, hogy török, gondolta magában. Hasonlít is Szulimánra, ugyanaz a fajzat, éppen olyan rókaképű. Csak más ruhát visel. És ráadásul egy szót sem szól. Álnokul hallgat. Valami áfiumot forgathat a fejében. Jó lesz vele vigyázni. A kis mokánynak viszont olyan az arca, mint a nyitott könyv. Persze, magyar létére is lehet huncut, azok is sokszor csapdába csalták. De ez talán nem. Most éppen azt bizonygatja, hogy a kétoldalú kapcsolatok miatt igen kényes a dolog, és a történelmi megbékélés érdekében tekintettel kell lenni a másik fél érdekeire is. A szoborállítást, az étterem és a kávézó építését mindenesetre nem javasolja, a dzsámi és a minaret felújítását viszont igen. Hiszen azok már négyszázötven éve is ott álltak, nem igaz, Miklós bátyám, azok még a ti időtökben épültek, meg aztán ők is kegyelettel ápolják Rodostóban Rákóczi emlékét. Vajon mi az ördög lehet az a Rodostó, és hogy került oda egy Rákóczi? De csak azért se kérdezi meg, nehogy ez a pogány valami faragatlan tuskónak tartsa. A töröknek viszont

éppen erre jön meg a szava, sőt, élénken helyeselni kezd, aztán már a nyelve is megoldódik. A tolmács ugyan fordít, de amúgy is szinte mindent megért. Csak mi az a kontingens? Mert arról beszél ez a kutyafejű. Hogy jól jönne a térségben egy magyar kontingens az iszlám állam elleni háborúban a keresztény városok védelmében. Akkor eltekintenének az étteremtől és a török kávézótól, sőt, ők maguk pénzelnék a minaret és a dzsámi felújítását is. A kis mokány kérdően néz rá:

– Mit szólsz hozzá, Miklós bátyám? Így a kecske is jóllakna, a káposzta is megmaradna. Éppen egy tizenöt fős kontingens felállításáról tárgyaltunk a miniszterelnök úrral, amikor hírt kaptunk az... az akciótokról. Ti pont annyian vagytok, ugye? A szoborra pedig majd visszatérünk.

Hogy mit szól hozzá? Harcolni az iszlám ellen? Keresztény városok védelmében? Hiszen ezért élhalt az embereivel együtt. Nem hitte volna, hogy négyszázötven év múltán még egyszer része lehet benne. Azt a minaretet meg a dzsámit pedig csak újítsák fel, hadd fogyjon a török pénze. És ezzel már meg is van az alku. Egymás tenyerébe csapva felállnak az asztal mellől, a kis mokány elégedetten felélegzik, a török ravaszul somolyog, mintha valami nagy diadalt aratott volna, pedig ha sejtené az igazat, ha sejtené, hogy milyen jót tett vele. Az a kutya Szulimán forogni fog a sírjában, ha megtudja. Márpedig megtudja, mert itt kell neki feküdnie valahol, a városháza közelében. Ők is könnyen idetaláltak. És hogy majd a szobrára is visszatérünk? Persze, hogy visszatérünk. Úgy négyszázötven év múlva. Most már csak az embereit kell összeszedni. Nehogy elbitangoljanak valamerre. De felőlük nyugodt lehet. Pontosan itt lesznek, amire megparancsolta nekik. Rendre vannak szoktatva. Addig kikíséri ezt a kettőt a szitakötőhöz, menjenek Isten hírével, utána lepihen a városbíró kerevetjén, amit már előkészítettek neki. Fárasztó volt a mai nap. No meg az ötvennyolc év. Vagy öt-száznyolc? Aztán holnap útra kerednek. Valahová török földre. Szóval, ha nagy sokára, de mégiscsak kiüzték őket innen. Micsoda élvezet lesz az, a saját földjükön harcolni ellenük! Úgy látszik, egymás torkának estek. Egymást marják. Annál jobb. Majd segít nekik egy kicsit.

2.

Két hétbe került, amíg minden formaságot elintézték. Akkor jött értük a szitakötő. A városháza előtti téren

szállt le. Búcsúztatásukra megjelent az egész képviselőtestület, élükön a polgármesterrel, aki nagyon meg volt elégedve önmagával, na meg a további fejleményekkel is. Hogyne, hiszen úgy ment minden, mint a karikacsapás! Miután Zrínyiék szerencsésen elrendezte, még az első féldió végére sikerült odaérnie, ráadásul pontosan kilenc góllal nyertek. Annyi bőven elég lesz a visszavágóra. A búcsúbeszédet a független képviselő tartotta. Meg kell adni, nagyon szépen beszélt. A legvégén vette magának a bátorságot, és Zrínyi nyakába borult, mire az viszonzásul alaposan megropogtatta a derekát. Eljött a két büféslány is. Az egyik Radován diáktól, a másik a marcona külsejű Patacsics Pétertől búcsúzott, akikkel az eltelt tizennégy napban ugyancsak összelepedtek. Aztán a szitakötő körben cikázó szárnyakkal felemelkedett a magasba, tett egy kört a városháza fölött, meglódult, és pillanatok alatt eltűnt a magas házak rengetegében.

Attól kezdve már csak az újságban, a rádióban meg a tévéhíradóban hallottak róluk. Először azt, hogy a szíriai Hormsz tartományba, a keresztény Karaitin városának védelmére vezényelték őket. Aztán azt, hogy milyen hősiessé helyeztéltek, és hány sikeres út-

közetet vívtak. Majd azt, hogy a szövetségeseik cserbenhagyták őket, az iszlamisták pedig ostromgyűrűt vontak a város köré.

– Ki fognak rohanni! Meglátjátok, ezek megint ki fognak rohanni! – kommentálta kétségbeesetten családja körében az eseményeket a független képviselő, aki soha egyetlen, róluk szóló hírt nem mulasztott el.

És úgy is lett. Amikor már minden vizük és élelmük elfogyott, Zrínyi a terepszínű egyenruha helyett vörös dolmányt és mentét öltött, a kék sisak helyére feltette kócsagtollas sisakját, csuklójára az arany karpereceket, a surranó helyett felhúzta sárga szattyánbőr csizmáját, felkötötte aranyhüvelyes kardját, zsebébe a napi devizaárfolyam szerint száz aranydukátnak megfelelő amerikai dollárt rakott, megeskette embereit a magyarok Istenére, nekirohant velük az ostromgyűrűnek, és addig harcoltak, amíg a golyózáporban mind egy szálíg el nem estek. Azután Gábrriel arkangyal gyönyörű szárnyával ismét felemelte lelküket az égbe. Itt, a földön pedig a független képviselő többé sehoh nem találta a helyét, és a két büféslány sírva olvasta az okos Radován diák meg a marcona külsejű Patacsics Péter nevét az elesettekről kiadott hivatalos listán.

Somogyi József: Zrínyi Miklós, Szigetvár, 1968 (Mánfai György felvétele)